

Vormsi Lasteaed-Põhikooli põhikooli õppekava

Vormsi Lasteaed-Põhikooli
põhikooli õppekava
1. osa – üldosa

Sisukord

Üldsätted	5
Kooli väärtused ja eripära	6
Kooli õppe- ja kasvatusesmärgid	8
Õppekorraldus, õppe korraldamise viisid	9
VLP põhikooli tunnijaotusplaan	11
Valikainete ja võõrkeelte valik	12
Kooli õppekava välise õppimise arvestamine koolis õpitava osana	12
Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine, pädevuste kujundamine.....	13
Pädevuste kujundamise kirjeldus	14
Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused.....	17
Liikluskasvatuse teemad kooliastmeti	18
Läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö temaatika valiku, juhendamise töö koostamise ja hindamise kord	21
Loovtööde korralduse üldpõhimõtted.....	21
Juhendamine.....	21
Loovtöö sooritamine.....	22
Loovtöö hindamine	23
Loovtöö liigid.....	24
Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus.....	25
Teadmiste ja oskuste hindamine	25
Järelevastamine ja järeltööde sooritamine	27
Hinnete ja hinnangute vaidlustamine.....	28
Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine	28
Põhikooli lõpetamine	29
Eksperthinnangud	30
Hinnangute skaalad.....	31
Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamine	34
Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamine	35
Hariduslike erivajadustega õpilastele kohaldatavad erisused	36

Karjäärteenuste korraldus	37
Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	38
Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	38

Vormsi Lasteaed-Põhikooli põhikooli osa õppekava on kehtestatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõike 2, Vabariigi Valitsuse 6.jaanuari 2011 määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava” § 24 lõike 1 alusel.

Üldsätted

Vormsi Lasteaed-Põhikooli (edaspidi VLP) põhikooli osa õppekava on kehtestatud ühe tervikdokumendina ning koosneb järgmistest osadest:

- 1) õppekava 1. osa – üldosa;
- 2) õppekava 2.osa – ainevaldkondade õppeainete ainekavad põhikoolile, milles on esitatud õppeainete õpitulemused ja õppesisu kirjeldused klassiti.

VLP põhikooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mille koostamisel on lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli riiklikust õppekavast ja Vabariigi Valitsuse 20.oktoobri 2011.a. määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord” § 6 lõikest 3 ja 4 ning § 5 lõikest 1 . VLP põhikooli õppekavas tuuakse eelkõige välja kooli eripärast tulenevad valikud riikliku õppekava raames ning kirjeldatakse õppe rõhuasetusi ja tegevusi õppekava täitmiseks.

VLP põhikooli õppekava koostamisel on lähtutud põhimõttest, et õpetamine on eelkõige õpilase vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna organiseerimine viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik saavutada kavandatud õpitulemused ja omandada taotletavad pädevused.

Kooli väärtused ja eripära

Kõik kooli töötajad lähtuvad oma tegevuses põhikooli riikliku õppekava § 2 lõikes 3 sätestatud üldnimlikest ja ühiskondlikest alusväärtustest, milleks on ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

Alusprintsipiide lahtimõtestamisel ning väärtushoiakute ja –hinnangute kujundamisel toetume kolmele olulisemale rõhuasetusele:

- **Üldnimlikud ja ühiskondlikud väärtused.**

Alusprintsipiide mõistmine: ausus, ausameelsus, aupaklikkus, suuremeelsus, mõõdukus, ustavus, vastutus, headus, hoolivus, empaatilisus, eneseväärikus, pühendumus, töökus.

- **Minu kodu, minu saar, minu maailmapilt.**

Kultuurikonteksti mõistmise oskus - Vormsi omanäolisus - ajalugu, loodus, tänapäev.

Vormsi eestirootsi kultuuripärand on ainulaadne ja erilise kujunemislooga. Kooli ainekavades tähtsustatud kultuuripärandi teadvustamist ja väärtustamist. Kultuuripärandi tutvustamisse kaasatakse ka koolliväliseid inimesi, kes oskavad jagada Vormsi kultuuripärandiga seotud teadmisi, lugusid ja oskusi. Olulised on koostööpartnerid kohalike seltside ja organisatsioonide hulgas, eelkõige Vormsi Käsitöö Selts ja Vormsi Talumuuseum.

- **Tehnoloogia, innovatsioon ja loovus.**

Infokirjaoskus (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise oskus), kohanemine muutuvate võimalustega.

Avatus probleemide lahendamisele, uurimisele, katsetamisele, avastamisele. Eneseväljendusoskus ja erinevate andmeesitusvahendite loov ja sihipärane rakendamine.

Vormsi kool – parim paik, kus õppida, tähendab paindlikke võimalusi õpikeskkonna organiseerimisel ja õppetegevuste korraldamisel lähtudes eesmärgist toetada õpilase võimete tasakaalustatud arengut ning luua tingimused kvaliteetse põhihariduse omandamiseks.

VLP põhikooli eripärad:

- Erierialiste õpilaste koosõppimine. Õpe toimub suures osas liitklassidena, klasside liitmisel lähtutakse õppeainest ja õpilasarühmade kombineerimise otstarbekusest, et saavutada parim võimalik õpikeskkond.
- Vormsi kultuuri- ja looduskeskkonna rikkus ja omapära. Vormsi kultuuri ja looduskeskkonna teemad on lõimitud üldpädevusi kujundavatesse õppetegevustesse, ainealasesse õppetemaatikasse huvitegevustesse ning osaliselt ka huvitegevustesse.

- Kombineeritud õppemeetodid kaasates virtuaalseid vahendeid. Õppetegevuste sisuliseks ja sotsiaalse õpisuhtluse rikastamiseks rakendatakse õpilaste ja õpetajate kaasamist õppetegevustesse skype jm kaugsuhtlemisvahendite abil. Kasutatakse süsteemselt veebikeskkondi õpiväljundite laiendamiseks, näiteks individuaalse õppekava puhul töö sidusamaks korraldamiseks.
- A-võõrkeele süvendatud õpe. Inglise keelt hakatakse põhikoolis õppima 1. klassis, inglise keele tundide mahtu on suurendatud kõikides kooliastmetes.

Kooli õppe- ja kasvatusesmärgid

Kooli lõpetades on õpilane omandanud üld-, kooliastme- ja ainevaldkonnapädevused. Õppe- ja kasvatus aineüleseks eesmärgiks on põhikooli riikliku õppekava § 4 lõikes 4 esitatud üldpädevuste, põhikooli riiklikus õppekavas § 7, § 9 ja § 11 kooliastmeti kirjeldatud pädevuste ning põhikooli riikliku õppekava ainevaldkonnakavades esitatud valdkonnapädevuste kujundamine.

VLP põhikooli õppe- ja kasvatusesmärgid

- 1) Koolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgeteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- 2) Koolis on õpetuse ja kasvatus põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
- 3) Kooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
- 4) Kool kindlustab põhiliste väärtushoiakute kujunemise. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Koolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna ja kogukonna liikmena, kes on eneseteadlik ning suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
- 5) Kool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Kooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.
- 6) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
- 7) Kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest ning vormsi kultuuri teadvustamise, säilimise ja arengu eest lõimides vastavaid teemasid aineõppesse, huvitegevusse kui üldpädevusi kujundavatesse õppetegevustesse.

Õppekorraldus, õppe korraldamise viisid

Õppetöö korraldus VLP põhikoolis:

- 1) Õppeaasta kestab 1. septembrist järgmise aasta 31. augustini.
- 2) Õppeaastas on kokku vähemalt 175 õppepäeva.
- 3) Õppeaastas on viis koolivaheaega üldreeglina vastavalt haridus- ja teadusministri kehtestatud aegadel, kooli hoolekogu nõusolekul on võimalik teha muudatusi vaheaegade kestuses.
- 4) I kooliastmes viiakse osa õppeaineid: eesti keel, matemaatika, loodusõpetus, inimeseõpetus, kunst, osaliselt tööõpetus läbi valdavalt üldõpetuse raames, mis tähendab eelkõige õppeainete paindlikku jaotust ja üleminekut päeva- ja nädalakavas ning võimalusel teemade lõimimist. Ülejäänud õppeained on tunniplaanis eraldi välja toodud.
- 5) II ja III kooliastmes rakendatakse osade õppeainete (teemavaldkondade) puhul tsükliõpet. Enamus õppeaineid õpitakse ühtlaselt kogu õppeaasta vältel.
- 6) Õppeperiood on jaotatud ajaliselt enam-vähem ühepikkusteks õppeveeranditeks, olenemata koolivaheaegadest.
- 7) Alates 4. klassist, osaliselt alates 3. klassist õpetatakse tehnoloogiaõpetust / käsitööd poistele ja tüdrukutele eraldi rühmades. Rühmadesse määramisel arvestatakse ka õpilase või vanema soovi.
- 8) Õppetöö toimub valdavalt liitklassides. Erinevates õppeainetes ning ka sama õppeaine sees võib liita erinevaid klassikoosseise vastavalt õppeainele, klassikoosseisule ja taotletavatele õpiesmärkidele.
- 9) Lõimitud koostöötundide, aineprojektide korraldamise kavandab aineõpetaja koostöös teis(t)e õpetaja(te)ga.
- 10) Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas.
- 11) Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka pedagoog. Õppetunni arvestuslik pikkus on üldjuhul 45 minutit. Õppetund vaheldub vahetunniga. Vahetunni pikkus on vähemalt kümme minutit iga õppetunni kohta. Õppetunni võib jagada mitmeks osaks ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita. Vahetunni pikkus on vähemalt kümme minutit iga õppetunni kohta.
- 12) Ühtsete materjalidega kokkuvõtvad tööd toimuvad:
4.-9. klassis matemaatikas, toimumisaeg 32. või 33. õppenädalal;

8. ja 9. klassis keemia-füüsika koondtöö, toimumisaeg aprillis (üldjuhul aprilli 2. nädalal).

Kokkuvõtva töö hinnet arvestatakse vastava õppeveerandi koondhinde panekul. Kokkuvõtva töö materjalid koostavad vastava klassi aineõpetajad ja need esitatakse koolijuhile kinnitamiseks vähemalt üks nädal enne toimumist.

Riiklikke tasemetöid ja eksameid sooritatakse vastavalt riiklikule ajakavale lähtuvalt korraldustingimustest. Riiklikke tasemetöid ei hinnata, õpilastele antakse soorituse kohta tagasisidet.

- 13) Põhikooli 8. klassis toimub ühes õppeaines üleminekuksam. Õpilased saavad valida järgmiste õppeainete vahel: eesti keel ja kirjandus, matemaatika, inglise keel, vene keel, bioloogia, keemia, füüsika, geograafia, ajalugu, ühiskonnaõpetus. Õpilased teatavad klassijuhatajale oma valiku 1. veebruariks. Üleminekuksami materjalid koostavad aineõpetajad ja esitavad direktorile kinnitamiseks vähemalt kaks nädalat enne eksami toimumist. Koolieksam toimub enne õppeperioodi lõppu, hinne märgitakse e-kooli päevikusse eraldi eksamihindena ning seda ei arvestata õppeveerandi koondhinde ega aastahinde väljapanekul.
- 14) Põhikooli lõpueksameid sooritatakse vastavalt riiklikule korraldustingimustele ja ajakavale. Põhikooli lõpueksami hinne kantakse e-kooli päevikusse ja põhikooli lõputunnistusele eraldi eksamihindena.

VLP põhikooli tunnijaotusplaan

VLP 1. - 3. kooliastme tunnijaotusplaan on koostatud lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 sätestatud õpilase suurimast lubatud nädala õppekoormusest tundides ja põhikooli riikliku õppekava § 15 lõikes 3 sätestatud kohustuslike õppeainete nädalatundide arvust.

	I kooliaste					II kooliaste					III kooliaste				
	1	2	3	K	V	4	5	6	K	V	7	8	9	K	V
eesti keel	6	7	6	19		5	3	3	11		2	2	2	6	
kirjandus				0			2	2	4		2	2	2	6	
A-võõrkeel inglise keel	2	2	4	3	5	4	4	4	9	3	4	3,5	4	9	2,5
B-võõrkeel vene keel				0		1	1	3	3	2	3	3	3	9	
matemaatika	3	4	3	10		4	4	5	13		4,5	4	5	13	0,5
loodusõpetus	1	1	1	3		2	2	3	7		2			2	
geograafia									0		2	1	2	5	
bioloogia									0		1	2	2	5	
keemia									0			2	2	4	
füüsika									0			2	2	4	
ajalugu							2	2	3	1	2	2	2	6	
inimeseõpetus	0	1	1	2			1	1	2		1	1		2	
ühiskonna- õpetus							1		1		1	1		2	
muusika	2	2	2	6		2	1	1	4		1	1	1	3	
kunst	1,5	1,5	1,5	4,5		1	1	1	3		1	1	1	3	
tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogia	1,5	1,5	1,5	4,5		2	2	1	5		1	2	2	5	
kehaline kasvatus	3	3	3	8	1	3	3	2	8		2	2	2	6	
digiõpetus			1		2	1	1	1		3	0,5	0,5			1
loovtöö/ lõimitud projektitöö/andea ined			1					1		1					
Tunde kokku	20	23	25		8	25	28	30		10	30	32	32		4
RÕK maksimum	20	23	25		8	25	28	30		10	30	32	32		4

K – RÕK kohustuslikud tunnid

V – vaba tunnimahu kasutamine

Valikainete ja võõrkeelte valik

Valikained

Traditsioonilises mõttes valikained VLP-s puuduvad, sest vähese õpilaste arvu tõttu rakendatakse nn. valiktegevusi kollektiivselt.

VLP põhikoolis on lisaks kohustuslikele õppeainetele **digiõpetus**, et suunata digivahendite teadlikku, tulemuslikku ja mõtestatud rakendamist. Digiõpetust õpetatakse 3.-8. klassis vaba tunnimahu arvelt, teiste klasside õpilastel on võimalus osa võtta digiõpetusest huviringina.

Kehalise kasvatuses toimub 1.-5. klassil 1 nädalatund **rahvatantsutunnina**. Huvitettegevusena on rahvatantsuga võimalik tegeleda ka vanematel õpilastel.

Loovtöö sooritavad VLP põhikoolis igal aastal kõik 2.-8. klassi õpilased. Loovtöö koostamine ja ettevalmistamine toimub lõimituna ainetundidega ja vastavalt individuaalsetele kokkulepetele juhendajaga, 3.-6. klassis on võimalik kasutada ka tunde vaba tunnimahu arvelt.

Võõrkeeled

VLP põhikoolis õpitakse A-võõrkeelena alates 1.klassist inglise keelt ja B-võõrkeelena alates 4.klassist vene keelt.

Kooli õppekava välise õppimise arvestamine koolis õpitava osana

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §17 lõike 4 ja põhikooli riikliku õppekava § 15 lõike 9 kohaselt võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

VLP arvestab kooli õppekavavälise õpinguid või tegevusi kooli õppekava osana tingimusel et see võimaldab õpilasel saavutada VLP õppekava või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

Õppekavavälise õppimise arvestamiseks on vajalik:

- 1) Kokkulepe õpilase, lapsevanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja õppeaasta alguses.
- 2) Ülevaade õppesisust ja õpitulemustest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis, et oleks võimalus võrrelda õppekavaväliselt käsitletavat õpisisu ja kooli õppekava (ainekava) ning hinnata õpitulemusi. Kui ülevaade ei anna piisavalt teavet saavutatud õpitulemustest, kontrollib kool õpitulemuste saavutamist lisaks kontrolltöö, koondtesti, vestluse, praktiliste ülesannete läbiviimisega või muul sobival viisil vastava õppeaine õpetaja ettepanekul ja läbiviimisel.

Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.

VLP ei kanna kooli õppekavavälise õppimise või tegevusega seotud kulutusi.

Kooli õppekavavälise õpingu või tegevusena ei arvestata kooli lõpetamisega seotud tegevusi (koolieksami sooritamine, loovtöö koostamine).

Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine, pädevuste kujundamine

Läbivate teemade õpetus realiseerub kogu koolipere ühise toimimise kaudu, põhinedes lõimingu ja keskkonna korraldusel. Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada. Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õpikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmäärke;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlemised, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte.

Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga. Aineõppel põhinev läbivate teemade kasutamine arvestab ainekavades toodud seoseid läbivate teemade taotlustega ning õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vajadust läbivate teemade käsitlemisel. Õppeainete ja ainevaldkondade panus läbiva teema käsitlemisse on lähtuvalt õppeaine taotlusest ja õppesisust erinev.

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab kool õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus kooli üldtööplaani tasandil ning õpetaja oma töö planeerimisel töökava tasandil. Lõiming on õpetajate teadlik katse seostada erinevaid teadmisi ja oskusi ning õppemeetodeid omavahel nii, et saavutada õppekava ja õpetuse terviklikkus. Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning –viiside abil. Lõiming väljendub õpetaja töö planeerimisel õppetegevustena ning õpetajate koostöös.

Õppe lõimingut taotlevad tunnivälised ja ülekoolilised projektid kavandatakse koostöös iga õppeaasta alguseks ning need kajastuvad kooli üldtööplaanis. Tulenevalt kooli üldtööplaanist arvestavad õpetajad oma töö planeerimisel kavandatud projektidega.

Pädevuste kujundamise kirjeldus

Kooli õppekava tähenduses on pädevus asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks.

Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

Üld- ja valdkonnapädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu. Üldpädevuste kujundamine toimub peamiselt meetodite valiku kaudu ning ainevaldkonna kirjeldustes esitatud viisil. Valdkonnapädevused realiseeruvad õpitulemuste saavutamisel. Õpitulemuste saavutamine ning meetodite valik vastavalt õpitulemustele on detailsemalt kirjeldatud õpetaja töökavas.

Üldpädevustest lähtuvalt on nii aineõpetus kui õppetunniväline tegevus sihipäraselt läbi mõeldud. Üldpädevused realiseeruvad kogu koolipere tegevuse kaudu ning õppekeskkonna kujundamise kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid.

Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamine teostub eelkõige läbi eesti ja vormsi kultuuritausta teadvustamise ja väärtustamise nii ainetundides, üldüritusi kui huvitegevusi kavandades.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.

Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamiseks kaasatakse õpilasi ürituste kavandamisse, toetatakse õpilaste positiivseid ühiskondlikke algatusi, luuakse ainetundides, koostööprojektides koostöö rakendamiseks võimalusi ja keskkondi (sh virtuaalseid).

Enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.

Enesemääratluspädevuse kujundamist toetavad eskperthinnangute läbiviimine ja tagasisidestamine, arenguestlused. Õpitulemuste sisuline tagasisidestamine ja õpilaste kaasamine hindamisprotsessi, mitmekesiste õpiolukordade loomine, et anda õpilasele võimalus avastada enda tugevamaid ja nõrgemaid külgi ning õppida neid tulemuslikult rakendama ja nendega toime tulema.

Õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi.

Õpipädevuse kujundamisel õpetatakse kõikides õppeainetes nii funktsionaalset lugemisoskust kui ka kirjutamisoskust. Osaletakse võimalusel ainevõistlustel, olümpiaadidel ja projektides. Õppeaasta jooksul toimuvad erinevad õppekäigud. Õpilased koostavad loovtöid. Õpetajad kujundavad mitmekesiseid õpiolukordi.

Suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi.

Suhtluspädevuse kujundamine toimub kõikides ainetundides suuliste vastamiste, vestluste, arutelude ja rühmatööde käigus, igas aines väärtustatakse korrektset ja asjakohast kirjalikku eneseväljendust. Eraldi tähelepanu pööratakse õpilaste esinemisalase pädevuse kujunemisele (esinemine kooli ja valla üritustel, loovtööde kaitsmisel jne).

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalase pädevuse kujundamiseks pööratakse ainetundides tähelepanu erinevate andmetöötlusviiside kasutamisele ja arendatakse matemaatilist mõtlemist, kriitisele mõtlemisele hinnates info teaduspõhisust, loodusteadusliku uurimismeetodi rakendamisele.

Ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmäärke, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada

tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele, võtta arukaid riske. Ettevõtlikkuspädevuse kujundamiseks kaasatakse õpilasi ürituste kavandamisse, toetatakse ja suunatakse õpilaste positiivseid algatusi. Julgustatakse õpilasi ideid genereerima ja argumenteerima.

Digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Digipädevuse kujundamine toimub kõikides ainetundides, eraldi keskmes on see digiõpetuse õppetegevustes. Õpilasi juhendatakse informatsiooni otsima, valima, korrastama, töötlemata ja kasutama. Rakendatakse digivahendite võimalusi, analüüsitakse digivõimaluste otstarbekust, ohte, piire. Õppetöös kasutatakse erinevaid õppekeskkondi. Rakendatakse virtaalseid võimalusi koostööks ja rühmatöödeks.

Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

Õppekava rakendamist toetavad ühistegevused ja ülekoolilised ühistegevused (projektid) kirjeldatakse konkreetsemalt kooli üldtööplaanis.

Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks on koolis kavandatud järgmised tegevused:

- 1) Loovtöö, mille temaatikat saab lõimida erinevate õppeainetega ja vastavate valkonnapädevusega ning ühe või mitme läbiva teemaga. Loovtööde esitlemine.
- 2) Kooli, valla üritused, osalemine nende korraldamisel, läbiviimisel, seeläbi kultuurilise identiteedi, väärtushoiakute, aga ka ettevõtlikkuse ja digioskuste kujunemiseks õpikeskkonna loomine.
- 3) Õppepäevad, koostööprojektid. Näiteks karjääriõpe projektid kaasates Töötukassa spetsiliste; liiklusõpe, mereohutus, päästealateemad, kaasates politsei ja päästevaldkonna spetsialiste; erinevad külalised tutvustamaks erinevaid eluvaldkondi, ameteid; koostööprojektid kaasates kogukonnaliikmeid ja/või teisi koostööpartnereid.
- 4) Õpilastele, õpetajatele ja lastevanematele suunatud koolitused, õppeüritused..
- 5) Teemanädalad, teemaüritused, koolisisesed viktoriinid, võistlused.
- 6) Huvitegevus. Huvitegevus on väga oluline eelkõige enesemääratluspädevuse toetamiseks ning sõltuvalt tegevusest toetab ka mitmete teiste pädevuste kujunemist. Huvitegevuses on keskmis järgmised suunad:
 - Rahvakultuur, vormsi kultuuri ja looduse omapära ning käsitöötraditsioonid, näiteks rahvatants, hiiu kandle õppimine, matka(loodus)ring.
 - Käelise mootorika, kunstilise väljenduse, loovuse arendamine, tehnoloogia, näiteks keraamika vm meisterdamine).
 - Liikumisvõimaluste pakkumine, nt judo, tantsuline liikumine, jõulinnak koolimaja taga.
 - Digiteadlikkus, näiteks digiõpetus, sh robootika.
 - Mitmekesisemate õpiväljundite pakkumine vastavalt võimalustele, näiteks lisavõõrkeel, male.Mitmed huvitegevused toimuvad kombineerituna Vormsi valla noorsootööga ning valla üldise huvitegevusega.
- 7) Üld-, valdkonna- ja ainepädevuste kujunemist toetavad õppekäigud. Igal õppeaastal toimub vähemalt üks ülekooliline õppereis, lisaks mitmeid lühemaid väljasõite, üritustel osalemisi maakonnasisesest ja grupiti.
- 8) Koostöötunnid ja ainealased projektid vähemalt 2 õppeaine sidumisel, mis planeeritakse vastavate aineõpetajate poolt oma töökavades.

Liikluskasvatuse teemad kooliastmeti

Üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks

Vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 1 on liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on :

- 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt
- 2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Kooli rolliks on vastavalt liiklusseaduse § 4 lõikele 2 viia läbi laste liikluskasvatust ja valmistada õpilasi ette ohutuks liiklemiseks. Kooli poolt läbiviidav liikluskasvatus toimub vastavalt ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 20.oktoobri 2011.a määrusega nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord”. Juhindudes maanteeameti veebilehel antud soovitustest, kujundatakse koolis liikluskasvatuse teemade kaudu alljärgnevat üldiseid teadmisi ja oskuseid ohutuks liiklemiseks kooliastmeti.

I kooliastme lõpuks õpilane:

- 1) väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- 2) teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
- 3) oskab ohutult evakueeruda koolihoonest;
- 4) teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis;
- 5) teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- 6) oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- 7) oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- 8) oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver, põlve ning küünarnukikaitseid, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti;
- 9) oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- 10) oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskeudega sõitmiseks ohutut kohta;
- 11) oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
- 12) oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta, peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada;
- 13) oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust;
- 14) oskab eristada valet/ ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest.

I kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses;

- 2) oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist; ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine.

II kooliastme lõpuks õpilane:

- 1) väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- 2) oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada;
- 3) oskab ohutult evakueeruda koolist;
- 4) teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- 5) oskab (vajadusel) kasutada tuletõrjetekki;
- 6) teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- 7) oskab käituda/ tegutseda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- 8) oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijahi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- 9) oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
- 10) oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, - kiirust ja kaugust;
- 11) oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
- 12) oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
- 13) tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile);
- 14) oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusvaldkonna teemakäsitluste kohta;
- 15) oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida.

II kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist;
- 2) oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevustes analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- 3) ohutusvaldkonna teadmiste, oskuste, vilumuste loomine (laste õpetamine realses keskkonnas, praktilised õppused jne).

III kooliastme lõpuks õpilane:

- 1) väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seadusekuulekas;
- 2) oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
- 3) oskab ohutult evakueeruda koolist ja osutada evakueerumisel abi endast noorematele;
- 4) teab tuletõrje päästevahendite asukohti koolis ja oskab neid kasutada;
- 5) oskab kustutada väikeseid tulekoldeid, (sh lõke, süttinud rasv pannil jne);
- 6) teab lõhkekehadega kaasnevaid ohte, oskab lõhkekeha leiu korral kutsuda abi;
- 7) oskab ohtlike ainetega kokkupuutumisel end kaitsta nende tervist kahjustava toime eest;
- 8) oskab käituda pommiähvarduse korral koolis või mõnes muus ühiskondlikus asutuses;
- 9) oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;

- 10) oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed;
- 11) teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
- 12) oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
- 13) kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
- 14) mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile)
- 15) on teadlik ohutusosalastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta;
- 16) oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti(liiklus)ohutusosalast olukorda teiste riikidega.

III kooliastmel on liikluskasvatuse eesmärgiks:

- 1) õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist;
- 2) oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevustes analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- 3) ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine, (teadmiste rakendamine oskuste, vilumusteni) praktilised ohutusosalased õppused.

Liikluskasvatuse teemad

Liikluskasvatuse teemad on tuletatud põhikooli riikliku õppekava ja gümnaasiumi riikliku õppekava läbivast teemast „Tervis ja ohutus“ ning maanteeameti veebilehel esitatud soovitudest liikluskasvatuse osas ning liiklusseadusest ja selle alusel antud määrusest „Laste liikluskasvatuse kord“.

Vabariigi Valitsuse 20.oktoobri määruse nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“ –s 5 lõigetes 3 kuni 5 on sätestatud liikluskasvatuse sisu kooliastmeti:

Põhikooli esimeses astmes (1-3.klass) on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast.

Põhikooli teises (4.-6.klass) ja kolmandas astmes (7.-9.klass) on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

Liikluskasvatuse teemasid käsitletakse nii ainetundide raames kui eraldi õppeürituste või projektidena. Liikluskasvatuse teemad planeeritakse õpetajate poolt õppe- ja kasvatustegevust kavandades. Õppeüritused ja projektid kavandatakse kooli üldtööplaanis.

Läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö temaatika valiku, juhendamise töö koostamise ja hindamise kord

Lähtudes põhikooli riikliku õppekava § 15 lõikest 8 korraldab põhikool III kooliastme õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline. Lisaks koostavad lihtsamas formaadis loovtöö kõik teised õpilased alates 2. klassist.

Loovtööde korralduse üldpõhimõtted

- 1) Loovtööde üldist korraldust koordineerib koolis direktor, kelle ülesandeks on õpilaste loovtöö koostamisprotsessi jälgimine.
- 2) Loovtöö koostavad 2.-8. klassi õpilased.
- 3) Õppenõukogu kinnitab loovtööde üldteema valiku, mis üldjuhul lähtub riiklikust kultuurivaldkonna aastateemast **15.-ks aprilliks**.
- 4) Õpilased valivad üldteemaatikast lähtuvalt endale teema ja juhendaja hiljemalt **1. oktoobriks**. Direktor kinnitab juhendajad ja teemad.
- 5) Õpilase tugiisikuks juhendaja ja teema valimisel on klassijuhataja. Koostöös juhendajaga täpsustatakse teemat ja valitakse loovtöö liik.
- 6) Juhendajaks saab valida Vormsi Lasteaed-Põhikooli õpetaja. Loovtööd võib juhendada ka kooliväline inimene, kuid siis määratakse teine juhendaja koolist. Ühel juhendajal võib maksimaalselt olla 3 juhendatavat loovtööd.
- 7) Loovtööd võib sooritada nii individuaalselt kui kollektiivselt.
- 8) Loovtööd valmivad **15. märtsiks**.
- 9) Direktor kinnitab loovtööde hindamiskomisjonid ja kaitsmiste graafiku **30. märtsiks**.
- 10) Loovtööd esitlemine ja kaitsmine on sooritatud hiljemalt **15. aprilliks**.
- 11) Loovtööd või nende salvestused, koopiad ja kirjalikud selgitused säilitatakse koolis vähemalt autori põhikooli lõpetamiseni.

Juhendamine

Koostöövormid ja kohtumised toimuvad vastavalt juhendaja ja juhendatava kokkuleppele. Õpilaste juhendamine võib toimuda kontakttundides või IKT vahendite kaudu. Juhendaja tagab õpilaste juhendamisel vähemalt neli kontakttundi.

Juhendaja ülesandeks on:

- 1) aidata õpilast teema täpsustamisel, töö liigi valimisel ja tegevusplaani koostamisel;
- 2) soovitada vajadusel kirjandust ja anda suuniseid info leidmisel;
- 3) jälgida töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele ning ajakava täitmist;

- 4) nõustada õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks;
- 5) täpsustada rühmatöös liikmete tööpanus;
- 6) nõustada õpilast loovtöö esitlemise vormi valikul;
- 7) anda õpilasele tagasisidet tema loovtöö kohta pärast hindamiskomisjoni arutelu;
- 8) suunata silmapaistvate loovtööde autoreid osalema temaatilistel üritustel, konverentsidel, konkurssidel jms.

Loovtöö sooritamine

VLP-s koostavad loovtöö kõik õpilased 2.-8. klassini.

2.-7. õpilased

2.-7. klassi õpilaste jaoks on loovtöö koostamise eesmärgiks eelkõige arendada õpilastes oskust tegeleda ühe õpilasele huvipakkuva läbiva teemaga pikema aja jooksul, leida seoseid erinevate ainevaldkondadega, kujundada üldpädevusi. Oluline on tööprotsessi mõtestamine ja terviktulemuseni jõudmine ning oma tegevuse ning saavutatud tulemuse analüüsimise oskus. Loovtöö tulemuseks on terviklik lahendus kas valminud loomingulise töö, läbiviidud ürituse, omandatud demonstreeritava oskuse, väljauuritud seoste, teadmiste vms kujul. Loovtöö tegevustega saab tegeleda osaliselt ainetundides, osaliselt vaba tunnimahu arvelt, osaliselt iseseisvalt. Võimalik on siduda loovtööga ka huvitegevusi.

Loovtöö kokkuvõtte kirjalik vormistamine ei ole kohustuslik, välja arvatud juhul, kui kirjalik vormistamine on vältimatu valitud töö liigi tõttu (nt uurimus).

5.-7. klassi õpilasi on soovitatav suunata vastavalt õpilase valmisolekule ja töö iseloomule loovtöö kirjalikku kokkuvõtet vormistama, eesmärgiga, et hiljemalt 7. klassi lõpuks on õpilasel praktiline kogemus kirjaliku kokkuvõtte koostamise tööprotsessiga.

Loovtööde esitlus vormistatakse esitlusprogrammiga, plakatitena vm viisil, mis võimaldaks hindamiskomisjonil töö sisuga eelnevalt tutvuda ning võimaldaks töö taasesitlemist.

Loovtöö lõpeb avaliku esitlemisega. Kollektiivse töö puhul osalevad esitlemisel kõik rühma liikmed.

Esitlusettekanne koosneb järgmistest osadest:

- 1) sissejuhatus (töö eesmärgid, teema valiku põhjendus);
- 2) töö sisu (töö käik, kasutatud meetodid, kollektiivselt tehtud töö puhul ka iga õpilase panuse kirjeldus);
- 3) kokkuvõte (hinnang tehtud tööle, põhijäreldused);
- 4) projekti, kunstitöö vms korral selle lõpptulemus.

8. klassi õpilased

8. klassis on loovtöö koostamise minimaalne ajaline maht õpilase jaoks 15 tundi, mis sisaldab nii juhendamisele kulunud tunde kui ka iseseisvat tööd.

Loovtöö kirjaliku kokkuvõtte koostavad sõltumata töö liigist kõik õpilased..

Kokkuvõte sisaldab järgmisi osi:

- 1) tiitelleht;
- 2) sisukord;
- 3) sissejuhatus, mis tutvustab teemat, põhjendab selle valikut ning avab eesmärgid;
- 4) peatükkidena vormistatud sisuline osa, kus kirjeldatakse võimalikku eeltööd kirjandusega, kasutatud meetodeid, töö läbiviimise protsessi, kollektiivse töö puhul õpilase panust ning saavutatud tulemusi;
- 5) kokkuvõte, kus esitatakse hinnang tehtud tööle ning põhijäreldused;
- 6) kasutatud kirjanduse (allikate) nimekiri.

Kokkuvõte vormistatakse arvutil, järgides uurimistööde ja referaatide koostamise ja vormistamise nõudeid.

Kõikidele kasutatud allikatele tuleb kokkuvõttes vormikohaselt viidata.

Loovtöö lõpeb avaliku kaitsmisega. Kollektiivse töö puhul osalevad kaitsmisettekande esitlemisel kõik rühma liikmed.

Kaitsmisettekanne koosneb järgmistest osadest:

- 1) sissejuhatus (töö eesmärgid, teema valiku põhjendus);
- 2) töö sisu (töö käik, kasutatud meetodid, kollektiivselt tehtud töö puhul ka iga õpilase panuse kirjeldus);
- 3) kokkuvõte (hinnang tehtud tööle, põhijäreldused);
- 4) projekti, kunstitöö vms korral selle lõpptulemus.

Loovtöö hindamine

Loovtöö hindamise eesmärgiks on:

- 1) kirjeldada loovtööle seatud eesmärkide täideviimist ning anda seeläbi tagasisidet loovtöö kui terviku kohta;
- 2) kujundada õpilasel kriitilist suhtumist oma töösse, eneseanalüüsioskusi, julgustada õpilast järgmisteks loovtöödeks ning toetada seeläbi isiksuse arengut.

Loovtöö hindamiseks kasutatakse kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid.

Loovtööle ja selle esitlemisele annab koondhinnangu vähemalt kolmeliikmeline hindamiskomisjon, kuhu kuulub ka õpilase juhendaja. Kollektiivse töö puhul antakse hinnang iga liikme tööle.

Hinnang antakse:

- 1) töö sisule: töö vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, meetodite valik ja rakendus; terminite ja keele korrektne kasutamine, töö ülesehitus; loomingulise töö (nt kunstitöö, omaloominguline muusikateos vms) puhul hinnatakse teose ideed, originaalsust

ja selle teostumist, samuti uute seoste loomise oskust; muusikateose esitamise puhul hinnatakse kunstilist teostust.

- 2) loovtöö protsessile: õpilase algatusvõime ja initsiatiiv loovtöö teema valimisel, ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine, ideede rohkus, suhtlemisoskus;
- 3) loovtöö vormistamisele: teksti, jooniste, graafikute ja tabelite korrektne vormistamine; viitamine;
- 4) loovtöö esitlemisele: esitluse ülesehitus, kõne tempo, esitluse näitlikustamine, kontakt kuulajatega.

Kui loovtöös ja selle kaitsmisel esineb tõsisid puudusi, mille tõttu hindamiskomisjon ei saa loovtööd lugeda sooritatuks, siis korraldatakse korduskaitmine.

8. klassi loovtöö nimetus kantakse põhikooli lõputunnistusele.

Loovtöö liigid

Õpilasuuring

Uurimistöö on kirjalik tekst, kus õpilane keskendub kindlale uurimisprobleemile. Töö kirjutamine annab õpilastele esimese iseseisva uurimustöö kogemuse ning võimaluse tegeleda huvipakkuvate teemade ja probleemidega kas individuaalselt või koostöös kaasõpilastega. Uurimuse eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta ning leida teema olulistele küsimustele vastuseid. Samuti aitab uurimustöö kaasa oskusele oma mõtteid edasi anda loogiliselt nii kõnes kui kirjas.

Uurimustöö peaks olema valdavalt analüüsiva iseloomuga, olulisel kohal on töö autori järeldused, tõlgendused ja üldistused.

Projekt

Projekt on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik töö(ülesanne) vm ettevõtmine. Projekt pakub hea võimaluse valitud teemadel viia ellu oma ideid üksi või koos kaaslastega. Projekt annab korraldamiskogemust, juhtimis- ja meeskonnatöökogemust, algteadmisi eelarve koostamisest ja veel palju teisi elus toimetulekuks tarvilikke kogemusi. Projekti võib kaasata ka erinevaid loovtöö liike olenevalt projekti teemast, näiteks lühiuurimust, erinevaid õpilaste esinemisi, esitlusi, näituste korraldamist jm.

Loovtöö kui muusikateos, kunstitöö vm kunstiline või tehniline terviklahendus

Loovtöö võib olla muusikateos, kunstitöö, käsitöö, tehnoloogia või robotikavaldkonnast. Loomingule keskenduv loovtöö kätkeb endas uudseid, innovaatilisi ideid ning on eneseteostusrõõmu pakkuv ja silmaringi avardav. Loovtöö võib olla nii praktiline töö kui ka vaimse idee kandja. Juhul, kui loovtöös kasutatakse fragmente teiste autorite loomingust, tuleb autorikaitse seadusest lähtudes viidata kasutatud teose autorile. Loovtöö muusikateosena võib olla õpilase omalooming aga ka muusikateose esitamine.

Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus

Õpilaste arengu ja õppimise toetamisel ja hindamise lähtutakse põhikooli riiklikus õppekavas sätestatust ning põhikooli -ja gümnaasiumiseaduse §37 sätestatust.

Teadmiste ja oskuste hindamine

- 1) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise.
- 2) Hindamise eesmärkideks on:
 - toetada õpilase arengut;
 - anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta
 - innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima
 - suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
 - suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
 - enesemääratlemise ja enesearendamispädevuste kujundamine;
 - anda alus õpilase järgmise klassi või kooliastmesse üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- 3) Hindamisel võrreldakse õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
- 4) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta.
- 5) Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.
- 6) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.
- 7) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

- 8) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta.
- 9) Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist.
- 10) Õppeprotsessi vältel saadud hinded on erineva kaaluga. Ulatuslikumate suuliste, kirjalike ja praktiliste tööde / tegevuste eest saadud hinded on kokkuvõtval hindamisel suurema kaaluga.
- 11) Õppeveerandi või õppetsükli algul teeb õpetaja õpilastele tunnis ja e-kooli kaudu ning vanematele e-kooli kaudu teatavaks õppeaines õppeveerandi vajalikud õppevahendid, hindamise kriteeriumid, veerandi või õppetsükli jooksul toimuvad hindelised tööd.
- 12) Õpitulemuste omandamist kontrollivate mahukamate ülesannete (kontrolltööd, muud mahukamad koondülesanded, mis vajavad õpilaselt eraldi ettevalmistumist) aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega. Kontrolltööde planeerimisel arvestatakse sotsiaalministri 27.03.2001.a. määruses nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“ § 10 sätestatut.
- 13) Numbrilisel hindamisel rakendatakse hindamist viie palli süsteemis:
 - hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
 - hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
 - hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
 - hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkama saamist edasisel õppimisel või edasises elus;
 - hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkama saamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
- 14) Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, hinnatakse õpilase tööd:
 - hindegaga „5”, kui saadud 90–100%;
 - hindegaga „4”, kui saadud 75–89%,
 - hindegaga „3”, kui saadud 50–74%,
 - hindegaga „2”, kui saadud 20–49%
 - hindegaga „1”, kui saadud 0–19% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

- 15) Kirjeldava sõnalise hinnangu korral märgitakse e-kooli hinde lahtrisse täht "s" (sõnaline hinnang) ning tekst selle juurde kommentaarina.
- 16) Kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid rakendatakse:
 - I kooliastmes kõikide õppeainete puhul;
 - II kooliastmes järgmistes õppeainetes: kunst, muusika, kehaline kasvatus, käsitöö, töö- ja tehnoloogiaõpetus, inimeseõpetus. Teistes õppeainetes lisatakse sõnaline kommentaar numbrilise hinde juurde.
- 17) Õpilase koolist lahkumisel või hiljemalt II kooliastme lõpul tuleb jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmisse klassi üleviimisel, teisendada viie palli süsteemi numbrilisteks hinneteks.
- 18) Lisaks numbrilistele hinnetele võib kasutada tähiseid A (arvestatud) ja MA (mittearvestatud), näiteks harjutusülesannete sooritamise/mittesooritamise tähistamiseks. Märkega "!" (ootel töö) tähistatakse tähtjaks sooritamata tööd (näiteks kui õpilane on puudunud).
- 19) 1. – 3. kooliastme õpilasele, kellel on püsiv kirjaliku kõne puue või püsivad õpiraskused, rakendatakse hindamisel erisusi. Kui õpilasele on terviseseisundist tulenevalt (NÕK / eriarsti / spetsialisti tõend) koostatud individuaalne õppekava, kirjeldatakse selles hindamisel kasutatavad erisused.
- 20) Kui õpilasele on kehalises kasvatuses ja / või tehnoloogiaõpetuses, käsitöös esitatud meditsiiniliste näidustuste tõttu erinõudeid, hinnatakse antud õppeaines õpilase teoreetilisi teadmisi.
- 21) Kui hindamisel tuvastatakse mahakirjutamine või kõrvalise abi kasutamine (sh plagieerimine, lubamatu koostöö, töö kopeerimine jmt), hinnatakse kirjalikku tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hindegaga „nõrk“ koos täpsustava sõnalise kommentaariga e-koolis.

Järelevastamine ja järeltööde sooritamine

- 1) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik“ või „nõrk“ või on töö jäänud tähtaajal sooritamata (e-kooli mäрге "!"), antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.
- 2) Järelevastamine või järeltöö tegemine toimub üldjuhul 10 tööpäeva jooksul alates parandatava hinde teadasaamisest, kuid hiljemalt vastava õppeveerandi lõpuks.
- 3) Aineõpetaja võib anda õpilasele võimaluse positiivselt (vähemalt hindegaga "3") hinnatud töö järelevastamiseks või järeltööks kui järelevastamise või järeletöö formaat toetab õpilase õpitulemuste paremat saavutamist ja valdkonna- ning üldpädevuste arengut.

- 4) Aineõpetaja tutvustab õpilastele hindamiskriteeriumite raames õppeaasta või õppetsükli alguses järelevastamise ja järeltööde sooritamise tingimusi.
- 5) Kokkuvõtva hinde panekul arvestatakse järeltöö või järelevastamise hinnet.
- 6) Kui õpilasel on õppeveerandi lõpuks mõjuva põhjuseta sooritamata nõutavad ulatuslikumad tööd (e-koolis märges "!") ning õpilane pole kasutanud järelevastamise võimalusi, arvestatakse veerandi koondhinde väljapanekul need sooritatuks hindele „nõrk“.

Hinnete ja hinnangute vaidlustamine

Lähtutakse põhimõttest, et esmane vaidlusküsimuste lahendaja on aineõpetaja, kui õpetaja tasandil lahendust ei leita, saab edasi pöörduda direktori poole.

Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hinnet vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teadasaamist (sisestamist e-kooli), esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendusega. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul arvates otsuse vastuvõtmise päevast.

Õpilasel ja vanemal on õigus pöörduda ka kooli hoolekogu poole õpetamist ja kasvatamist puudutavate vaidlusküsimuste korral.

Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine

- 1) Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine veerandi- või poolaastahinneteks ning veerandi- või poolaastahinnete koondamine aastahinneteks.
- 2) Kokkuvõtvalt hinnatakse õppeaineid VLP-s õppeveerandite kaupa ning aasta koondhindega. Õppeaineid, mille õppemaht on õppeaastas läbivalt 1 nädalatund, hinnatakse poolaasta kaupa. Õppeaineid, mis on korraldatud õppetsüklikena, hinnatakse vastavalt toimumisperioodile vastavatel õppeveeranditel.
- 3) Õpilast ja vanemat teavitatakse kokkuvõtvatest hinnetest veerandi ja poolaasta lõpus e-kooli ning õppeperioodi lõpus e-kooli ja e-koolist trükitud klassitunnistuse kaudu.
- 4) Õpilasele, kelle veerandihinne on „puudulik“ või „nõrk“ või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- 5) Kui õppeperioodi keskel on õppeaine veerandi (poolaastahinne) jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“.

- 6) Veerandi- või poolaastahinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.
- 7) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt veerandi või poolaastahinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab aineõpetaja ettepanekul ja koondhinnete alusel õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetult juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- 8) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk”, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama
- 9) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
- 10) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- 11) Lõigetes 5), 6) ja 7) sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

Põhikooli lõpetamine

- 1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- 2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
 - a) kellel on üks „nõrk” või „puudulik” eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
 - b) kellel on kahes õppeaines kummaski üks „nõrk” või „puudulik” eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
- 3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud

õpitulemuste saavutatus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

- 4) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

Eksperthinnangud

Õpilase arengu jälgimiseks ja toetamiseks viiakse läbi kaks korda õppeaastas, sügisel (hiljemalt 15. novembriks) ja kevadel (hiljemalt 15. aprilliks) eksperthinnangud.

Iga aineõpetaja märgib kolleegidega jagatud andmetabelisse iga tema ainetundides osaleva õpilase kohta igas antud õpetaja õpetatavas õppeaines skaalal 2-6 hinnangu järgmiste valdkondade kohta:

Akadeemiline tase - näitab õpilase õpitulemusi, õppematerjali omandamise taset antud aines.

Võimekus - näitab õpilase potentsiaali ja eeldusi omandada õppematerjal antud aines.

Tööoskused - näitab õpilase oskust õppematerjali üldistada, meelde jätta ja oma tegevust planeerida antud aine omandamisel.

Kvaliteetselt omandamise tempo - näitab teadmiste, oskuste, vilumuste omandamise kiirust antud aines.

Tahe ja enesedistsipliin - näitab õpilase oskust ennast teadlikult pingutada ja mobiliseerida antud aine omandamiseks; ennast juhtida lähtudes kehtestatud normidest.

Huvitatus - näitab õpilase huvitatust töötada omal initsiatiivil, õpetaja juhendamisel või ainult õpetajate ja vanemate sundusel antud õppeaines.

Suhtumine kaasõpilastesse - näitab õpilase hoiakut kaasõpilaste suhtes.

Kaasõpilaste suhtumine õpilasse - näitab õpilase kuuluvust kollektiivi antud aine tundides (kas suhtleb aktiivselt kõigi kaasõpilastega või on kõrvale jäetud, tõrjutud).

Iga aineõpetaja märgib kolleegidega jagatud andmetabelisse iga tema ainetundides osaleva õpilase (kui õpetaja annab erinevaid õppeaineid, märgib ühe õppeaine reale) kohta skaalal 2-6 hinnangu järgmiste pädevuste kohta:

Sotsiaalne- ja kodanikupädevus- näitab õpilase suutlikkust ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade

reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.

Enesemääratluspädevus-näitab õpilase suutlikkust mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.

Kultuuri- ja väärtuspädevus- näitab õpilase suutlikkust hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada om inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid.

Ettevõtlikkuspädevus- näitab õpilase suutlikkust ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske.

Digipädevus- suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Hinnangute skaalad

SKAALAD	2	3	4	5	6
Akadeemiline tase	VÄGA MADAL	MADAL	KESKMINE	KÕRGE	VÄGA KÕRGE
Võimekus	VÄHE VÕIMEKAS	RAHULDAV	HEA	VÕIMEKAS	ERIANDEKAS
Tööoskused	PUUDULIKUD	RAHULDAVAD	HEAD	VÄGA HEA	SUUREPÄRASED
Omandamis-tempo	VÄGA AEGLANE	RAHULDAV	HEA	VÄGA HEA	KIIRE

Tahe enesedistsipliin	NÕRK	RAHULDAV	KESKMINE	VÄGA HEA	TUGEV
Huvitatus	PUUDUB	RAHULDAV	HEA	VÄGA HEA	VÄGA KÕRGE
Suhtumine kaasõpilastesse	KRIITILINE. HALVUSTAV	NEUTRAALNE	HEA	VÄGA HEA	TOETAV
Kaasõpilaste suhtumine õpilasse	KRIITILINE. HALVUSTAV	NEUTRAALNE	HEA	VÄGA HEA	POSITIIVNE LIIDER
Sotsiaalne- ja kodanikupädevus	NÕRK (teadlikkus ja oskused vähesed, tihti välist sekkumist vajavad konfliktsituatsioonid)	RAHULDAV (tuleb enam-vähem toime, aga esineb välist sekkumist vajavaid konfliktsituatsioone)	KESKMINE (tuleb endaga toime, enamasti järgib üldtunnustatud norme)	VÄGA HEA (olemas nii teadlikkus kui oskused, on eeskujuks)	KÕRGE (olemas nii teadlikkus kui oskused, näitab üles positiivset ühiskondlikku aktiivsust, on eeskujuks)
Enesemääratlus-pädevus	NÕRK (puudub teadlikkus oma nõrkustest, tugevustest, on väga ebakindel või ebaadekvaatselt enesekindel, enda käitumise reguleerimisega on tihti probleeme)	RAHULDAV (suudab teadvustada mõnda enda tugevatest, nõrkadest külgedest, on olukordi, kui enda käitumise reguleerimine mõnikord ei õnnestu)	HEA (üldiselt tajub iseennast adekvaatselt, enda käitumist üldjuhul reguleerib sobivalt, saab enamasti hakkama suhtlusolukordades)	VÄGA HEA (suudab mõista ja hinnata iseennast ja seeläbi ka teisi, leida arenguvõimalusi ja neid rakendada)	KÕRGE (kõrge eneseteadlikkus, head enesejuhtimisoskused, eneseanalüüsi oskused, oskab positiivselt suunata ka teisi)
Kultuuri- ja väärtuspädevus	NÕRK (suhtub halvustavalt kultuurilistesse erinevustesse, teiste loominguusse, loodusväärtustes, hoiakutes lähtub peamiselt stereotüüpidest)	RAHULDAV (teadlikkus kasin, saab üldiselt aru inimliku, kultuurilise ja loodusliku mitmekesisuse väärtustamise vajadusest, oma hoiakutes lähtub tihti stereotüüpidest)	KESKMINE (üldiselt väärtustab inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, suudab oma väärtushinnanguid põhjendada)	VÄGA HEA (väärtustab inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, silmaring hea, suudab oma väärtushinnanguid sisuliselt põhjendada, selgitada)	KÕRGE (silmaring väga hea, väärtustab inimlikku, kultuurilist, looduslikku mitmekesisust, oskab väärtushinnanguid analüüsida ja ka teiste hoiakuid positiivselt kujundada.)
Ettevõtlikkus-	NÕRK	RAHULDAV	KESKMINE	VÄGA HEA	KÕRGE

pädevus	(oma ideid vähe, teiste algatustesse suhtub negatiivselt, vastutust ei võta ka lihtsamate ül. puhul)	(tuleb enamasti ettevõtmistega kaasa, saab hakkama talle määratud lihtsamate osaülesannetega)	(tuleb ettevõtmistega kaasa, genereerib ideid, saab hakkama talle määratud osaülesannetega)	(tuleb tegevustega kaasa, genereerib ideid on valmis neid ellu viima, kaasab teisi, toimib ka nn mugavustsoonist väljaspool)	(on algatanud, korraldanud, viinud tulemuslikult läbi ettevõtmisi)
Digipädevus	NÕRK (ülesannete sooritus jääb takerduma digioskuste taha, teadlikkus võimalustest, ohutusest väga vähene)	RAHULDAV (saab üldjuhul hakkama, digilahenduste valikul lähtub peamiselt lihtsusest, mitte otstarbekusest)	KESKMINE (saab juhendamise abil hakkama digivahendite, võtetega, järgib digikeskkonna ohutusreegleid)	VÄGA HEA (oskab hinnata erinevate digilahenduste võimalusi, otstarbekust, oskab rakendada, järgib ohutusreegleid)	KÕRGE (suudab kombineerida erinevaid digilahendusi, teadlikkus võimalustest ja ohutusest väga hea, kohaneb kiiresti digimuutustega)

- 1) Kõikide õpetajate hinnangute põhjal analüüsitakse õpilase arengut eksperthinnangute koosolekul, millest võtavad osa kõik õpetajad ja direktor.
- 2) Sügisese eksperthinnangust annab klassijuhataja õpilasele ja õpilase vanema(te)le tagasisidet arenguestluse raames, sh annab klassijuhataja tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta, mis on eelkõige seotud eksperthinnangu järgmiste komponentidega: tahe ja enesedistsipliin, suhtumine kaasõpilastesse, kaasõpilaste suhtumine õpilasesse, enesemääratluspädevus, sotsiaalne ja kodanikupädevus.
- 3) Kevadise eksperthinnangu tagasiside keskmes on peamised muutused ja arengusuunad võrreldes sügisese eksperthinnanguga, sh hoolsuses ja käitumises, tagasiside formaadi kevadel valib klassijuhataja vastavalt vajadusele.

Õpilaste ja lastevanemate teavitamine ja nõustamine

Õpilaste ja vanemate teavitamisel juhendatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 55 sätestatust

- 1) VLP tagab õpilasele ja vanemale võimaluse saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.
- 2) VLP tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, läbivad teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi, õppetsükli või poolaasta algul.
- 3) Koolikorraldust reguleerivad dokumendid on kättesaadavad kooli kodulehel, lisaks saavad õpilased ja vanemad teavet õppe ja kasvatus kohta e-kooli kaudu.
- 4) Kooli ja vanemate koostöö koordineerimiseks kutsub direktor kokku lastevanemate üldkoosoleku vähemalt üks kord aastas.
- 5) Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.
- 6) VLP nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.
- 7) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestlus pärast õppeaasta esimese eksperthinnangute koosolekut, mille raames antakse ka eksperthinnangute tagasiside ning lepatakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.
- 8) Klassijuhataja ja aineõpetajad annavad jooksvalt tagasisidet arenguvestlustel kokkulepitud eesmärkide täitmise, õpilase üldise arengu, käitumise ja hoolsuse kohta ekooli ja suuliste vestluste vahendusel. Jooksvalt tagasisidestamisel järgitakse põhimõtet, et tagasiside kirjeldaks õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldaks ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- 9) Operatiivinfo edastab aineõpetaja, klassijuhataja või kooli juhtkond õpilastele või lastevanematele e-kirja teel või telefonitsi.
- 10) VLP tagab võimaluse korral õpilasele eripedagoogilise, psühholoogilise ning sotsiaalpedagoogilise abi.
- 11) VLP korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või nõustamine) kättesaadavuse.

Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamine

- 1) Õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks ja õpilasele vajaliku toe pakkumiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor.
- 2) Direktor määrab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija, kelle ülesanne on korraldada koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist.
- 3) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.
- 4) Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest vanemat, korraldatakse õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid.
- 5) Õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, võimalusel tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas.
- 6) Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.
- 7) Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilasena.
- 8) Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Direktor määrab koolis isiku, kes vastutab selle kaardi täitmise eest.
- 9) Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.

Hariduslike erivajadustega õpilastele kohaldatavad erisused

- 1) Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õpest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.
- 2) Andekamatele õpilastele korraldatakse võimalusel süvendatud õpet ainetunni raames.
- 3) Kui eesti õppekeelega põhikoolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena” ainekava alusel.
- 4) Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õpest.
- 5) Hariduslike erivajadustega õpilasele koostatakse vastavalt vajadusele individuaalne õppekava. Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavades sätestatud korras individuaalne õppekava.
- 6) Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on õpilane käsitletav haridusliku erivajadusega õpilasena. Kui individuaalse õppekavaga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, on individuaalse õppekava rakendamine lubatud üksnes nõustamiskomisjoni soovitusel.
- 7) Koolivälise nõustamismeeskonna soovituse kohaselt ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge, terviseseisundist tulenevalt koduõpet, koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarset õpet.

Karjääriteenuste korraldus

Karjääriõpetusega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis tegema mõistlikke kutsevalikuid.

- 2) Karjääriõpetust tehakse õpetuses ja kasvatuses käsitletava läbiva teema elukestev õpe ja karjääri planeerimine kaudu.
- 3) Karjääriõpetust viiakse ellu eelkõige läbi õppekäikude ettevõtetesse ja asutustesse.
- 4) Karjäärialase juhendamisega tegeldakse arenguvestluste käigus.

Karjääriteenuste eesmärgiks on aidata õpilasel arendada teadlikkust iseendast, omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust.

Karjääriteenuste alast tegevust kavandavad ja korraldavad koolidirektor ja klassijuhatajad. Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ sisu ja eesmäärke arvestatakse kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel. Sellest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte.

Korraldatakse õppeüritusi ja teemapäevi koostöös Läänemaa Rajaleidja karjäärispetsialistidega ning Töötukassaga.

Arenguvestlustel toetatakse õpilase valikuid ja antakse vajadusel lapsevanemale nõu.

Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Väljundipõhisel õppel põhinev lähenemine õpetajate koostööle ja töö planeerimisele võimaldab tõsta õpetamise kvaliteeti ning õpilaste poolt saavutatud õpitulemuste taset, vähendada andekamate (rohkem akadeemiliste kalduvustega) ja passiivsemate (kes ei sea endale õppeprotsessis erilisi eesmärke) õppijate õpitulemustes vahet. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted arutatakse läbi õpetajate töökoosolekutel.

Õpetamise aluseks on õpitulemused. Õppesisu käsitlemises teeb valiku aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üldpädevused ning valdkonna- ja ainepädevused oleksid saavutatud. Väljundipõhises õppes käsitletakse õppijat õppeprotsessis aktiivse osalejana. Eelduseks, et ta saaks seda olla, on vajalik, et õpilane omaks õppeprotsessi toimumise kohta adekvaatset informatsiooni. Kõige olulisem sellest on õpilase teavitamine õppeveerandi, õppetsükli või poolaasta alguses läbitavatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest. Õpilane peab teadma mida, millal ja kuidas hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Õppe- ja kasvatustegevuse planeerimiseks koostavad klassi- ja aineõpetajad ainepassi. Klassi- ja aineõpetajad planeerivad õppetöö õppeveerandite, poolaasta või õppetsükli tegevusi.

Ainepassid esitatakse elektrooniliselt vastava õppeperioodi alguses.

Ainepassis näidatakse ära antud perioodi

- õppeteemad ja oodatavad õpitulemused;
- õppeprotsessi käigus kasutatavate hindamismeetodite kirjeldus;
- kokkuvõtva hindamise kirjeldus ja hindamiskriteeriumid;
- olulisemad rõhuasetused üldpädevuste kujundamisel, läbivate teemade käsitlemisel ja lõimingu teostamisel;
- vajalikud õppevahendid ja planeeritavad üritused.

Õppeaasta eesmärkide täitmisele antakse hinnang tegevuste analüüsi kaudu ning tuuakse välja parendusettepanekud järgmiseks õppeaastaks.

Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- 1) Kooli õppekava uuendamise ettepanekuid võib teha kogu koolipere (töötajad, õpilased ja nende vanemad).
- 2) Õppekava uuendamiseks ja arendamiseks tehtud ettepanekud vaadatakse läbi kord aastas enne uue õppeaasta algust.
- 3) Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli direktor. Kooli õppekava kinnitab direktor. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilastele ja õppenõukogule.